

Kriminalomsorgen region sørvest - regionkontor
Kriminalomsorgen region sørvest - regionkontor Tove Askeland Fosså

Deres ref:

Vår ref:
2017/16475-12/008

Dato:
31.10.2017

AGDER FRIOMSORGSKONTOR - INNSPILL TIL HØRING - FORSLAG OM ENDRING I STRAFFELOVENS REGLER OM FORVARING

Agder friomsorgskontor viser til brev fra region sørvest av 18.09.2017 hvor det anmodes om høringsuttalelser oversendes region sørvest innen 30.10.2017. Vi beklager at vårt innspill kommer etter fristen, men oversender herved våre høringsuttalelser.

Vi har tatt stilling til følgende problemstillinger i høringen:

1. Bør grunnvilkåret for prøveløslatelse fra forvaring endres

En harmonisering av lovverket rundt prøveløslatelse anses som positivt. Vi støtter de vurderingskriteriene som er skissert. Domfeltes eventuelle soningsprogresjon bør etter vårt syn vektlegges, da særlig om domfelte har vist evne til å forholde seg til mindre restriktive regimer som soning i åpent fengsel eller i overgangsbolig, samt om domfelte har gjennomført permisjoner uten svikt.

I vurderingen av hvorvidt det foreligger fare for ny kriminalitet ved en eventuell prøveløslatelse, bør det etter vårt syn særlig vektlegges hvorvidt domfelte har evnet å nyttiggjøre seg behandling og/eller sosial trening, samt om det foreligger progresjon. Domfelte med rusproblemer eller psykiatriske diagnoser bør samarbeide med kriminalomsorgen og behandlingsapparatet om behandling under soning, samt være villig til å motta behandling ved en eventuell prøveløslatelse.

Andre hensyn som etter vårt skjønn bør vektlegges i vurderingen om prøveløslatelse er sikkerhetsmessig forsvarlig, er blant annet domfeltes straffehistorikk og om det foreligger manglende beslutningsgrunnlag for risikovurderingen. Vi mener at det er behov for en klargjøring av hvilken vekt den forvaringsdømtes straffehistorikk bør tillegges, samt at dette bør komme til uttrykk i lovteksten. Det bør videre kunne vurderes at prøveløslatelse ikke er å anse som sikkerhetsmessig forsvarlig dersom foreligger mangler ved beslutningsgrunnlaget for risikovurderingen når dette grunnes at domfelte ikke samtykker til at kriminalomsorgen kan innhente nødvendig informasjon bl.a. fra psykolog eller behandlende lege.

2. Gjeninnsettelse ved brudd på fastsatte vilkår

Vi anser at det er behov for en tydeliggjøring av loven på at alvorlige og gjentatte vilkårsbrudd i seg selv kan føre til gjeninnsettelse, og at det ikke er noe krav om nærliggende gjentakelsesfare. Videre anser vi at det er behov for en tydeliggjøring av vilkårene for gjeninnsettelse i loven, og hva slags vilkårsbrudd som kan føre til gjeninnsettelse. Vår erfaring er at vilkårsbrudd og alvorligheten av disse vurderes ulikt både i ulike domstoler og av domstol, kriminalomsorg og påtalemyndighet. Erfaringsmessig vil vilkårsbrudd som av kriminalomsorgen anses som alvorlige, ikke nødvendigvis vurderes på samme måte av retten. Gjentatte brudd på møteplikten, eller at domfelte ikke følger opp den behandling lege/helsevesen anbefaler, kan eksempelvis vurderes som alvorlig av kriminalomsorgen, men som mindre/uvesentlige vilkårsbrudd i retten. Det samme kan for eksempel gjelde at domfelte på egen hånd trapper ned på eller slutter å ta foreskrevet medisin (eksempelvis behandling av ADHD).

Det er også ønskelig med en presisering av hvilke vilkår som kan ilegges ved en prøveløslatelse fra forvaring, samt at disse ikke er uttømmende. Dette vil kunne åpne for at kriminalomsorgen kan foreslå vilkår slik at man mer effektivt kan håndheve kontroll ved en prøveløslatelse. Et eksempel på et slikt vilkår kan være: Vilkår om fritak fra taushetsplikt i forhold til lege eller ruskonsulent, slik at kriminalomsorgen kan kontrollere om anbefalt behandling følges opp, og hva slags medisiner domfelte får lovlig foreskrevet. Dette er særlig viktig i saker der domfelte har rusproblemer eller -historikk. Et annet eksempel på et mulig fremtidig vilkår er: Vilkår om at domfelte skal ha fotlenke, slik at kriminalomsorgen effektivt kan kontrollere om domfelte er på bopel på nattestid. Slik situasjonen er i dag, vil kriminalomsorgen i svært begrenset grad kunne kontrollere bl.a. om domfelte oppholder seg på bopel mellom kl. 00:00 og 06:00, der dette er ilagt som vilkår.

3. Fastsettelse av frist for prøveløslatelse

I forhold til dette spørsmålet, anser vi det som hensiktsmessig både at kriminalomsorgen kan fastsette frist for prøveløslatelse, og at kriminalomsorgen gis anledning til å forlenge denne fristen dersom en ikke er i stand til å etablere et forsvarlig opplegg rundt prøveløslatelsen. Vi er enige om at det er svært uheldig om forvaringsdømte prøveløslates ved utløpet av den frist som retten har satt, dersom kriminalomsorgen som følge av den forvaringsdømtes manglende samarbeid ikke har fått på plass et sikkerhetsmessig forsvarlig opplegg. Vår erfaring er at domfelte som får innvilget prøveløslatelse med fastsatt frist fra retten, ikke behøver å samarbeide frem mot prøveløslatelsen. Det vil ofte kreve tid å få på plass et sikkerhetsmessig forsvarlig opplegg ute i samfunnet, særlig der domfelte har rusproblemer eller alvorlige diagnoser, av sikkerhetsmessige grunner ikke har hatt permisjoner ut av fengselet og ikke er villig til å utredes eller motta medisiner for sine diagnoser. Dersom retten da fastsetter frist få måneder frem i tid, vil det være svært utfordrende å kunne prøveløslate domfelte til et sikkerhetsmessig forsvarlig opplegg.

En tredje mulighet er at kriminalomsorgen gis adgang til å begjære retten om en forlenging av frist, og at retten kan avsi en kjennelse om forlenget frist. Dette vil kunne forhindre at kriminalomsorgen og domfelte eller dennes forsvarsadvokat bruker tid og ressurser på uenighet rundt hvorvidt det foreligger et forsvarlig opplegg rundt prøveløslatelsen eller ei. Videre vil kriminalomsorgen i en slik begjæring kunne si noe om

hva som er gjort for å få på plass et sikkerhetsmessig forsvarlig opplegg for prøveløslatelsen, hva som er på plass og hva som gjenstår for å kunne prøveløslate domfelte, samt hvilke områder man opplever manglende samarbeid fra domfelte.

4. Adgangen til å fastsette felles forvaringsstraff

Det anses som hensiktsmessig at det hjemles i loven adgang til å idømme felles forvaringsstraff med ny tidsramme.

5. Varigheten av prøveløslatelse fra forvaring

Det anses som hensiktsmessig at det hjemles i loven adgang til å idømme lengre prøvetid enn 5 år, samt for å forlenge prøvetiden så fremt det er hjemmel for å gi forlengt forvaring.

Med hilsen

Vivian B. Arntzen
Ass. friomsorgsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk i kriminalomsorgen og har derfor ingen signatur.